

โครงการรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้าปี 2555

โดย พิมพ์ฉวี เมฆพ่าย

ผู้ประสานงานรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้า

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันนี้รูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวมของสังคมไทยและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณีภายใต้วิถีวัฒนธรรมชุมชนนับวันจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามค่านิยมสังคมทันสมัยและบริโภคนิยม ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของศูนย์วิจัยเอแบคโพลล์ในปี พ.ศ. 2553 ที่พบว่าผู้ที่เคยดื่มในงานบุญ มีถึงร้อยละ 81.8 โดยเจ้าภาพ ร้อยละ 81 มีความเห็นว่าเป็นธรรมเนียมของงานเลี้ยงต้องการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเจ้าภาพร้อยละ 52.8 มีความเห็นว่าการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อความสนุก ส่วนร้อยละ 40.5 มีความเห็นว่าการไม่เลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เจ้าภาพจะถูกตำหนิให้เสียหน้าว่าขี้เหนียว และจากการสำรวจงานเลี้ยงที่มีการจัดเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด 6 อันดับแรกคือ งานแต่งงาน ร้อยละ 86.6 รองลงมาคือ งานศพ ร้อยละ 55.8 งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ร้อยละ 55.3 งานบวชนาค 35.0 งานทอดกฐิน ร้อยละ 22.2 ทอดผ้าป่า ร้อยละ 20.1 ทั้งนี้ ความคิดเห็นต่อการเลี้ยงเหล้าในงานบุญ พบว่า ร้อยละ 40.7 คิดว่าเป็นเรื่องปกติ ร้อยละ 37.9 คิดว่า ชัดศีลธรรม

เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ซึ่งมีภารกิจรณรงค์ลดละเลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ได้ดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการริเริ่มรณรงค์งานบุญประเพณีปลอดเหล้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ภายใต้แนวคิดการรณรงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมคนในสังคมไทยให้จัดเลี้ยงในงานบุญและงานเลี้ยงปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยขับเคลื่อนภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์สำคัญคือ 1. ยกกระดับความรู้จากพื้นที่สู่ภาคนโยบาย 2. ค้นหา / พัฒนาชุมชนสื่อสารความรู้ งานศพและงานบุญปลอดเหล้า / ผลิตภัณฑ์ความรู้ 3. เชื่อมโยงเครือข่าย 4. ขยายผลแนวคิดสู่เจ้าภาพและชุมชนอื่นๆ โดยอาศัยโอกาสสำคัญคือนั่งสื่อจากกระทรวงมหาดไทย ที่มท.0211.3/ว.4257 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2554 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ เรื่อง ขอความร่วมมือให้สนับสนุนการรณรงค์งานศพปลอดเหล้าและงานบุญประเพณีปลอดเหล้าเพื่อสนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและถวายเป็นพระราชกุศลฯ

ด้วยหวังใจว่าจะได้เห็นคนในสังคมไทยมีค่านิยมไม่เลี้ยงไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญและงานเลี้ยงในระดับต่างๆ เพื่อให้วิถีนุญในสังคมไทยสืบสานคุณค่าด้วยบุญแท้บุญจริง.

แนวทางขับเคลื่อนภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์สำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกกระดับความรู้จากพื้นที่สู่ภาคนโยบาย

วัตถุประสงค์ปี พ.ศ. 2555 :

1. สร้างความรู้เรื่องปัจจัย แนวทาง และกระบวนการความร่วมมือของกลไกนโยบายระดับต่างๆ ภายในจังหวัด ในการขับเคลื่อนการรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้า ภายใต้หนังสือ คำสั่งจากกระทรวงมหาดไทย ที่มท.0211.3/ว.4257

แนวคิด/กลยุทธ์ : ให้การสนับสนุนจังหวัดนำร่องเพื่อศึกษาปัจจัย แนวทาง และกระบวนการความร่วมมือของกลไกนโยบายระดับต่างๆ ภายในจังหวัด และผลในการขับเคลื่อนการรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้า ภายใต้หนังสือคำสั่งจากกระทรวงมหาดไทย ที่มท.0211.3/ว.4257 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2554 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ

แนวทาง : สนับสนุนจังหวัดนำร่อง เช่น จ.ลำพูน จ.ลำปาง จ.นครราชสีมา จ.มหาสารคาม จ.สุรินทร์ เป็นต้น ซึ่งเลือกจากจังหวัดที่มีกระบวนการรณรงค์งานศพและงานบุญโดยมีประกาศ มติในระดับต่างๆ มาระดับหนึ่งแล้ว

กลุ่มเป้าหมาย/พันธมิตร: สถาบันการศึกษาในจังหวัดเป้าหมาย / สนง.นโยบายและแผน สน. ปลัดกระทรวงมหาดไทย / สนง.จังหวัดทุกจังหวัด / กรมการพัฒนาชุมชน / สนง.คกก.ควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ทุกจังหวัด / หน่วยงานและองค์กรที่ตื่นตัวภายในจังหวัด

ระยะเวลาปฏิบัติงาน : เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน 2555

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ผลการศึกษาของจังหวัดเป้าหมายที่เรียบเรียงพร้อมจัดพิมพ์เป็นหนังสือ และนำสู่การขยายผลสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เรื่อง ปัจจัย แนวทาง และกระบวนการความร่วมมือของกลไกนโยบายระดับต่างๆ ภายในจังหวัด และผลในการขับเคลื่อนการรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้า ภายใต้หนังสือคำสั่งจาก กระทรวงมหาดไทย ที่มท.0211.3/ว.4257 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2554 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึง พฤศจิกายน 2555

2. กระตุ้นและจูงใจเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายขององค์กรระดับกระทรวงหรือกรม กอง รวมถึงการกำหนดข้อปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อผลักดันให้เกิดผลรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานศพและงานบุญปลอดเหล้าในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน

แนวคิด/กลยุทธ์ : เปิดช่องทางการสื่อสารข้อมูลการให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายขององค์กรระดับกระทรวงหรือกรม กอง รวมถึงการกำหนดข้อปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อ

ผลักดันให้เกิดผลรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานศพและงานบุญปลอดเหล้า
ในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน

แนวทาง :

2.1 สร้างกิจกรรมที่เป็นช่องทางสำหรับส่งข้อมูลผลงานรูปธรรมจากการส่งเสริมของหน่วยงาน
ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานศพและงานบุญปลอดเหล้าใน
ระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน (ออกแบบร่วมกับสนง.นโยบายและแผน สน.
ปลัดกระทรวงมหาดไทยและเว็บไซต์stopdrink.com)

2.2 จัดเวทีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่หัวหน้าองค์กรจากผู้นำของกระทรวง

กลุ่มเป้าหมาย/พันธมิตร: สนง.นโยบายและแผน สน.ปลัดกระทรวงมหาดไทย / สนง.จังหวัด
ทุกจังหวัด / กรมการพัฒนาชุมชน / สนง.คกก.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ทุกจังหวัด /
หน่วยงานและองค์กรที่ตื่นตัวภายในจังหวัด

ระยะเวลาปฏิบัติงาน : เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน 2555

งบประมาณ:

???

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ข้อมูลของจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านที่ให้การสนับสนุนผลักดัน
ให้เกิดรูปธรรมการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานศพและงานบุญปลอดเหล้า

: ได้มอบรางวัลให้หน่วยงานภาครัฐที่ได้รับการเสนอชื่อและเรื่องราวเรื่องการทำความร่วมมือ
สนับสนุนผลักดันให้เกิดรูปธรรมการเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานศพและงานบุญปลอด
เหล้าในพื้นที่ของตน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ค้นหา / พัฒนาชุมชนสื่อสารความรู้ งานศพและงานบุญปลอดเหล้า /ผลิตชุด ความรู้

วัตถุประสงค์ :

2.1 ค้นหาพื้นที่รูปธรรมที่น่าสนใจเพื่อสกัด สังเคราะห์และผลิตเป็นชุดความรู้การรณรงค์งานศพ
และงานบุญปลอดเหล้าภายใต้เงื่อนไขปัจจัยและกระบวนการต่างๆ

2.2 พัฒนาเป็นชุมชนสื่อสารความรู้ชุมชนงานศพปลอดเหล้า ในระดับต่างๆ

2.3 จัดเก็บเป็นฐานข้อมูล

แนวคิด /กลยุทธ์ : เพื่อเป็นการค้นหา จัดเก็บเป็นฐานข้อมูล พัฒนาเป็นชุมชนสื่อสารความรู้ และ
สกัดความรู้เพื่อผลิตเป็นชุดความรู้รณรงค์จากพื้นที่ต้นแบบที่มีการรณรงค์งานศพและงานบุญ
ปลอดเหล้าในระดับต่างๆ โดยเน้นประเด็นงานศพ / งานบวช / งานแต่งงาน / งานขึ้นบ้านใหม่ /
งานเลี้ยงในระดับครัวเรือน /งานบุญระดับชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

1) แนวทางการค้นหาพื้นที่ต้นแบบ :

: โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางเว็บไซต์ให้ส่งเรื่องมาจากทางบ้านและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

: ประสานข้อมูลกับเครือข่ายอบต. เครือข่ายอสม. เครือข่ายพระสงฆ์เป็นต้น

2) แนวทางการพัฒนาชุมชนสื่อสารความรู้งานศพและงานบุญปลอดเหล้า : เวทีจัดการความรู้ และวางแผนทางการสื่อสารความรู้งานศพและงานบุญปลอดเหล้าเพื่อขยายผลแนวทางสู่ชุมชนอื่นๆ ที่สนใจเป็นพัฒนาชุมชนของตนเองสู่การเป็นชุมชนสื่อสารความรู้ จำนวน 1 ครั้ง

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำและผู้ชุมขนคัดเลือกเป็นผู้สื่อสาร จำนวน 10 ชุมชน * 10 คน = 100 คน

นักวิชาการสายสังคมและวัฒนธรรม จำนวน = 5 คน

ระยะเวลาปฏิบัติงาน : มิถุนายน 2555 – กุมภาพันธ์ 2556

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

: ได้แนวทางชุมชนสื่อสารความรู้งานศพหรืองานบุญปลอดเหล้าเพื่อขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่สนใจพัฒนาชุมชนของตนเองสู่การเป็นชุมชนสื่อสารความรู้เรื่องการรณรงค์

: ได้ชุมชนสื่อสารความรู้การรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้าจำนวน 10 ชุมชน

: ได้เนื้อหาสำหรับสื่อสารภายในชุมชนสื่อสารความรู้งานศพหรืองานบุญปลอดเหล้า และชุมชนอื่นๆที่สนใจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงเครือข่าย

วัตถุประสงค์ปีพ.ศ. 2555 : ขยายแนวคิดการรณรงค์สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน

แนวคิด / กลยุทธ์ : เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ที่สกัดและผลิตเป็นชุดความรู้พร้อมเผยแพร่สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน ผ่านความร่วมมือของประชาคมงดเหล้าภาคและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขยายผลแนวคิดสู่เจ้าภาพและชุมชนอื่นๆ

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างค่านิยมใหม่ในสังคมงดเหล้าในงานศพและงานบุญปลอดเหล้าด้วยการขยายผลการรณรงค์

แนวคิด / กลยุทธ์ : เผยแพร่ข้อมูลเนื้อหาของชุมชนรณรงค์งานศพและงานบุญปลอดเหล้าผ่านเวทีจัดการความรู้ระดับจังหวัดและช่องทางการสื่อสารของสื่อมวลชนระดับต่างๆ

แนวทาง

4.1 เวทีจัดการความรู้และสื่อสารณาระดับต่างๆสู่ชุมชนอื่น (ร่วมกับเครือข่ายอบต. เครือข่ายอสม. เครือข่ายพระสงฆ์และหน่วยงานต่างๆตามที่ขอ) โดยให้ประชาคมภาคหรือจังหวัดเป็นเจ้าของภาพ

4.2 ส่งข้อมูลพื้นที่ และประเด็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับวาระโอกาสของเทศกาลสำคัญ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ วิสาขบูชา เข้าพรรษา ออกพรรษา วันสารท วันลอยกระทง เป็นต้น ให้แก่ **สื่อมวลชน**แขนงต่างๆ โดยในปี 2555 นี้ เน้นเรื่องงานศพปลอดเหล้าในประเด็นประหยัดค่าใช้จ่าย

.....